

Vec C-565/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

26. august 2022

Vnútroštátny súd:

Oberster Gerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. júl 2022

Navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ (žalobca v pôvodnom konaní):

Verein für Konsumenteninformation

Odporkyňa v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ (odporkyňa v pôvodnom konaní):

Sofatutor GmbH

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) ako súd konajúci o opravnom prostriedku „Revision“ [omissis] vo veci žalobcu Verein für Konsumenteninformation, 1060 Viedeň, [omissis] proti žalovanej Sofatutor GmbH, Nemecko, 10245 Berlín, [omissis] pre upustenie od konania a zverejnenie rozsudku, o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý podal žalobca proti rozsudku Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko) ako odvolací súd z 18. marca 2022, GZ 5 R 141/2ly-30, ktorým bol zmenený rozsudok Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň, Rakúsko) z 23. júna 2021, GZ 30 Cg 29/20x-25, [omissis] vydal

U z n e s e n i e:

I. Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ na prejudiciálne rozhodnutie predkladá nasledovná otázka:

Má sa článok 9 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov vykladať v tom zmysle, že spotrebiteľovi pri „automatickom obnovení“ zmluvy uzavretej na diaľku [článok 6 ods. 1 písm. o) smernice] opäť patrí právo na odstúpenie od zmluvy?

II. [omissis][prerušenie konania]

O d ô v o d n e n i e:

A. Skutkový stav

- 1 Žalobca je podľa § 29 Konsumentenschutzgesetz (KSchG) (zákon o ochrane spotrebiteľov) spolkom s aktívnou legitímáciou.
- 2 Žalovaná prevádzkuje internetovú vzdelávaciu platformu pre školákov. Prostredníctvom internetu ponúka svoje služby aj na celom rakúskom spolkovom území a vo svojej obchodnej činnosti je neustále v kontakte so spotrebiteľmi v zmysle § 1 KSchG, ktorí majú svoje bydlisko alebo obvyklý pobyt v Rakúsku. Žalovaná so spotrebiteľmi uzatvára zmluvy, ktorých základom sú jej Všeobecné obchodné podmienky (VOP).
- 3 VOP žalovanej upravujú, že pri prvom objednaní predplatného na platforme sa môže predplatné 30 dní od uzatvorenia zmluvy testovať zdarma a počas tohto obdobia kedykoľvek okamžite zrušiť, že platené predplatné začína až po uplynutí 30 dní a že v prípade, ak nedôjde k vypovedaniu [zmluvy] v rámci 30 dní, začne plynúť obdobie plateného predplatného, ktoré bolo dohodnuté pri rezervácii.
- 4 V prípade, že platené obdobie predplatného uplynie bez toho, aby ho žalovaná alebo spotrebiteľ včas vypovedali, predplatné sa podľa VOP automaticky obnoví o určitý čas.

- 5 Žalovaná spotrebiteľov v súvislosti s prvotným uzatvorením zmluvy informuje o práve vypovedať zmluvu (právo na odstúpenie od zmluvy), ktoré im patrí z dôvodu uzatvorenia zmluvy na diaľku.

B. Procesné argumenty účastníkov konania a doterajší priebeh konania

- 6 **Žalobca** sa – pokiaľ je to pre konanie o opravnom prostriedku „Revision“ ešte dôležité – domáha, aby žalovaná bola zaviazaná k tomu, aby „v obchodnom styku so spotrebiteľmi upustila od toho, že spotrebiteľov pri obnovení zmluvného vzťahu na dobu určitú, ktorý bol uzatvorený na diaľku, jasným a pochopiteľným spôsobom neinformuje o podmienkach, lehotách a postupe pre uplatnenie práva na odstúpenie, pri sprístupnení vzorového formulára na odstúpenie, alebo že neuplatňuje podobné postupy“. Zastáva názor, že zo znenia článku 9 smernice sa nedá odvodiť obmedzenie na prvotné uzatvorenie zmluvy. V dôsledku toho má spotrebiteľ aj pri premene jeho skúšobného predplatného na riadne predplatné a aj pri obnovení riadneho predplatného právo vypovedať zmluvu (právo na odstúpenie od zmluvy) podľa ustanovenia § 11 FAGG, ktorý preberá článok 9 smernice. O tomto druhom práve vypovedať zmluvu (právo na odstúpenie o zmluvy) žalovaná spotrebiteľov neinformuje. Tým porušuje informačnú povinnosť podľa § 4 ods. 1 bodu 8 FAGG, a preto je povinná upustiť od konania podľa § 28a ods. 1 KSchG.
- 7 **Žalovaná** sa voči tomuto návrhu na upustenie od konania bráni. Zastáva názor, že upravené automatické obnovenie zmluvy neodôvodňuje druhé [ďalšie] právo spotrebiteľa vypovedať zmluvu (právo na odstúpenie od zmluvy), preto o ňom nemusí informovať.
- 8 **Súd prvého stupňa** žalovanú – pokiaľ je to pre toto konanie dôležité – zaviazal podľa žalobného návrhu.
- 9 **Odvolací súd** rozsudok
– pokiaľ je to pre toto konanie dôležité – zmenil tak, že žalobu zamietol.
- 10 Proti tomuto rozhodnutiu smeruje **opravný prostriedok „Revision“**, ktorý žalobca podal na Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) a ktorý odvolací súd povolil.

C. Relevantné právne predpisy

Článok 2 bod 7, článok 6 ods. 1 písm. h) a o) a článok 9 ods. 1 smernice o právach spotrebiteľov vrátane nadpisu znejú takto:

Článok 2

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

7. „zmluva uzavretá na diaľku“ je akákoľvek zmluva uzavretá medzi obchodníkom a spotrebiteľom v rámci systému predaja alebo poskytovania služieb organizovaného na diaľku bez súčasnej fyzickej prítomnosti obchodníka a spotrebiteľa výhradne s využitím jedného alebo viacerých prostriedkov komunikácie na diaľku, a to až do uzavretia zmluvy vrátane tohto okamihu;

Článok 6

Požiadavky na informácie v prípade zmlúv uzavretých na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov

(1) Predtým, ako sa zmluva uzavretá na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov či akákoľvek zodpovedajúca ponuka stane pre spotrebiteľa záväznou, obchodník mu jasným a zrozumiteľným spôsobom poskytne tieto informácie:

...

h) v prípade, že existuje právo na odstúpenie od zmluvy, podmienky, lehotu a postupy na uplatnenie tohto práva v súlade s článkom 11 ods. 1, ako aj vzorový formulár na odstúpenie od zmluvy uvedený v časti B prílohy I;

...

o) prípadne informáciu o dĺžke trvania zmluvy, alebo ak je zmluva uzatvorená na dobu neurčitú alebo sa automaticky obnovuje, o podmienkach vypovedania zmluvy;

Článok 9

Právo na odstúpenie od zmluvy

(1) Pokiaľ sa neuplatnia výnimky stanovené v článku 16, spotrebiteľ má 14-dňovú lehotu na odstúpenie od zmluvy uzatvorenej na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov bez toho, aby uviedol dôvod, ako aj bez toho, aby znášal iné náklady ako tie, ktoré sú ustanovené v článku 13 ods. 2 a článku 14.

§ 3 bod 2, § 4 ods. 1 body 8 a 14 a § 11 ods. 1 rakúskeho Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (FAGG) (zákon o zmluvách uzavretých na diaľku a mimo obchodných priestorov) vrátane nadpisu znejú v relevantnej časti takto:

Vymedzenia pojmov

§ 3. V tomto spolkovom zákone pojem

...

2. „zmluva uzavretá na diaľku“ je akákoľvek zmluva uzavretá medzi obchodníkom a spotrebiteľom v rámci systému predaja alebo poskytovania služieb organizovaného na diaľku bez súčasnej fyzickej prítomnosti obchodníka a spotrebiteľa výhradne s využitím prostriedkov komunikácie na diaľku, a to až do uzavretia zmluvy vrátane tohto okamihu;

Obsah požiadaviek na informácie; právne následky

§4. (1) Predtým, ako sa zmluva alebo akékoľvek zodpovedajúce vyhlásenie stanú pre spotrebiteľa záväznými, obchodník mu jasným a zrozumiteľným spôsobom poskytne tieto informácie:

...

8. v prípade, že existuje právo na odstúpenie od zmluvy, podmienky, lehotu a postupy na uplatnenie tohto práva v súlade s článkom 11 ods. 1, ako aj vzorový formulár na odstúpenie od zmluvy uvedený v časti B prílohy I;

...

14. prípadne informáciu o dĺžke trvania zmluvy, alebo ak je zmluva uzatvorená na dobu neurčitú alebo sa automaticky obnovuje, o podmienkach vypovedania zmluvy;

Právo na odstúpenie od zmluvy a lehota na odstúpenie od zmluvy

§ 11 (1) Spotrebiteľ môže od zmluvy uzatvorenej na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov bez uvedenia dôvodov odstúpiť v lehote 14 dní.

...

D. Odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 11 Rozhodnutie sporu rozhodujúcim spôsobom závisí od výkladu článku 9 ods. 1 smernice, ktorým sa riadi výklad § 11 ods. 1 FAGG.
- 12 Podľa dôvodovej správy k § 11 FAGG nie je právo na odstúpenie od zmluvy obmedzené na prvotné uzatvorenie zmluvy medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ale FAGG sa môže vzťahovať aj na obnovenie existujúceho zmluvného vzťahu na dobu určitú alebo obsahovú zmenu existujúceho zmluvného vzťahu, ak bola dohodnutá na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov, a tým vedie k právu spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy v súvislosti s dohodnutým obnovením zmluvy alebo jej zmenou [omissis].
- 13 S odvolaním sa na dôvodovú správu sa v literatúre zastáva názor, že právo na odstúpenie od zmluvy prichádza do úvahy aj v prípade zmeny obsahu alebo (osobitne dohodnutom) obnovení zmluvného vzťahu bez ohľadu na to, ako došlo k vzniku tohto vzťahu, ak k zmene alebo obnoveniu došlo mimo prevádzkových priestorov alebo ide o zmluvu uzatvorenú na diaľku [omissis]. Ak by súhlas

spotrebiteľa nastal prostredníctvom fikcie vyhlásenia, spotrebiteľ musí byť na význam jeho správania osobitne upozornený [omissis].

- 14 To, že *automatické* obnovenie zmluvy uzatvorenej na diaľku opäť vyvolá právo na vypovedanie zmluvy (právo na odstúpenie od zmluvy), je v literatúre spochybnené. Poukazuje sa na to, že článok 6 ods. 1 písm. l) smernice upravuje len povinnosť informovať „prípadne o dĺžke trvania zmluvy, alebo ak je zmluva uzatvorená na dobu neurčitú alebo sa automaticky obnovuje, o podmienkach vypovedania zmluvy“, v ustanovení sa však nespomína právo na odstúpenie, respektíve informácia o ňom, hoci hovorí o automatickom obnovení. Navyše sa popiera, že automatické obnovenie predstavuje (druhú) „zmluvu uzatvorenú na diaľku“ v zmysle článku 2 bodu 7 smernice [omissis]. To sa odôvodňuje tým, že nebola „uzatvorená“ (druhá) zmluva, ale len nebola vypovedaná prvá zmluva (a ako v nej bolo upravené, obnovila sa tým jej platnosť), ako aj tým, že v prípade automatického obnovenia zmluvy sa nespomína „výhradné využitie prostriedkov komunikácie na diaľku“ v zmysle právnej definície „zmluvy uzatvorenej na diaľku“. Nakoniec sa argumentuje tým, že v prípade automatického obnovenia zmluvy už viac neexistuje typické riziko (ktoré vecne odôvodňuje právo na odstúpenie od zmluvy), ktoré existuje pri komunikácii na diaľku (pozri odôvodnenie 37 smernice). Spotrebiteľ je v tomto prípade s tovarom alebo službou už dostatočne oboznámený a v súvislosti s pôvodným uzatvorením zmluvy bol o možnosti obnovenia dostatočne informovaný.
- 15 Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že článok 2 písm. a) smernice 2002/65 sa má vykladať v tom zmysle, že dodatok k zmluve o poskytnutí úveru nespadá pod pojem „zmluva týkajúca sa finančných služieb“ v zmysle tohto ustanovenia, ak sa dodatok obmedzuje na zmenu pôvodne dohodnutej úrokovej sadzby bez toho, aby sa ním predĺžila doba trvania uvedeného úveru alebo zmenila výška úveru, a ak podľa pôvodných ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru malo dôjsť k uzavretiu takéhoto dodatku alebo v prípade, že k jeho uzavretiu nedôjde, k uplatneniu variabilnej úrokovej sadzby (Súdny dvor Európskej únie, C-639/18, Sparkasse Südhofstein, [bod 34]).
- 16 Podľa posúdenia Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) v súvislosti s vyššie položenou otázkou neexistuje *acte clair*, aj ak by argumenty uvedené v literatúre hovorili proti právu na odstúpenie od zmluvy a rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-639/18 sa na predmetný prípad mohlo uplatniť [omissis]. Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) je teda ako súd rozhodujúci na poslednom stupni povinný podať návrh na začatie prejudiciálneho konania (pozri RS0082949).

[omissis] 20. júla 2022

[omissis]